

Lägenheter för Våldsutsatta kvinnor

Sammanfattning

Förra året anmäldes 28 000 fall av kvinnomisshandel. Vissa av kvinnorna söker sig till kvinnojourer, flera av dem har barn. Efter ett par månader i kvinnojourens boende blir det dock dags att hitta ett eget hem och många av dem som ska lämna jourerna för ett eget boende mår psykiskt dåligt. De flesta har varit tvungna att sluta på sina jobb och vissa får försörjningsstöd. Då är det svårt att få ett hyreskontrakt. Enligt Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund, SKR, leder bostadsbristen till att våldsutsatta kvinnor och deras barn tvingas bo kvar långa perioder på jouren, flytta till vandrarhem eller i värsta fall flytta tillbaka till en misshandlande pappa och partner.

I den här rapporten visar vi vilka stockholmskommuner som kan erbjuda våldsutsatta kvinnor tryggt boende efter tiden på kvinnojouren, och vilka som inte kan det. Vi har tittat på två indikatorer; 1) om kommunerna har system med byteslägenheter, det vill säga om de kan ordna boende för kvinnan i en annan kommun i de fall hotbilden är särskilt stor i det egna närområdet och 2) om kommunen har en bostadsförmedling som erbjuder förtur till de kvinnor som kan bo kvar i kommunen. Undersökningen visar att en majoritet av Stockholms läns 26 kommuner inte kan garantera trygga långsiktiga boenden för våldsutsatta kvinnor.

18 kommuner har inga formaliserade samarbeten med andra kommuner om byteslägenheter. 17 kommuner saknar en bostadskö med förtur för våldsutsatta kvinnor.

I de fall samarbete med andra kommuner förekommer handlar det dessutom om tillfälliga boenden, och i de fall kvinnor formellt erbjuds förtur i bostadskön är det svårt att kvalificera sig till det eftersom beståndet av hyresrätter är begränsat.

Vänsterpartiet Storstockholm tar arbetet med mäns våld mot kvinnor på allvar. De berörda kvinnorna och barnen behöver få trygghet och rutiner efter allt vad de har varit med om. Och få en verklig möjlighet att etablera ett liv framåt. Det kan de inte göra om de inte har en egen bostad.

Vi vill att Länsstyrelsen tar ett krafttag i kvinnofridsarbetet. Det kan de göra genom att ansvara för att samordna och driva på kommunerna i Stockholms län att upprätta system med byteslägenheter samt införa förturssystem inom bostadsförmedlingarna.

För att följa upp detta initiativ kommer lokala företrädare för Vänsterpartiet i fler kommuner att motionera om förtur och byteslägenheter i sina respektive kommunfullmäktige.

Åtgärder på kort och lång sikt

Bostadsbristen skapar hårt tryck på kvinnojourerna. Istället för att ta emot nya skyddsbehövande kvinnor, har de kvar kvinnor som egentligen är redo att gå vidare till eget boende. Den situationen är inte bra för någon av parterna.

Den långsiktiga åtgärden för att möta detta problem är att bygga bort bostadsbristen. Vänsterpartiet arbetar för att allmännyttan ska uppdras att bygga fler hyresrätter med rimliga hyror. Det skulle underlätta såväl för våldsutsatta kvinnor som för andra att få ett tryggt boende.

Men det behövs också åtgärder på kort sikt. För några veckor sedan träffade vi en representant från Alla Kvinnors Hus för att höra vad de tycker behöver göras. Efter det mötet har vi i Vänsterpartiet kommit fram till två åtgärder som skulle underlätta möjligheten för våldsutsatta kvinnor att få tryggt boende inom befintligt bostadsbestånd.

Det första är att säkerställa att kvinnan, vid behov, kan få boende i en annan bostadsort. För många av kvinnorna är nämligen hotbilden som störst i det egna bostadsområdet. Genom formaliserade samarbeten mellan kommuner kan varje kommun avsätta ett visst antal lägenheter som kan bytas mot en lägenhet i en annan kommun.

Det andra är att se till att för det finns möjlighet för våldsutsatta kvinnor som kan bo kvar i den egna kommunen, att få förtur till en förstahandslägenhet i bostadskön. Efter allt de varit med om är de här kvinnorna i stort behov av ett tryggt boende när det är dags att lämna det skyddade boendet. Om det av ekonomiska skäl inte går att lösa på andra sätt, tycker vi det är rimligt att dessa kvinnor får gå före andra köande.

Resultat av undersökningen

Undersökningen visar att 18 kommuner inte har formaliserade samarbeten med andra kommuner om byteslägenheter. 17 kommuner saknar en bostadskö med förtur för våldsutsatta kvinnor. Undersökningen har gjorts genom samtal med lokala företrädare för Vänsterpartiet samt genom samtal med tjänstemän inom kommunernas socialförvaltningar och socialtjänster.

Kommun	Byteslägenheter	Förtur
Stockholm	Nej Inget formellt samarbete med andra kommuner*. Kan finnas informella vägar. Möjlighet till förtur i annan stadsdel inom kommunen genom bostadsförmedlingen.	Ja Genom Stockholms stads bostadsförmedling.
Sundbyberg	Ja Genom boendekedja med nordvästkommunerna, alla kommuner avsätter en lägenhet var. Tillfälligt boende.	Ja Genom kommunala bostadskön Förvaltaren. Möjligheterna har minskat i takt med utförsäljning av allmännyttan.
Sollentuna	Ja Genom boendekedja med nordvästkommunerna, alla kommuner avsätter en lägenhet var. Tillfälligt boende.	Nej Sociala skäl ger inte möjlighet till förtur inom Sollentunahems bostadskö.
Södertälje	Ja Inom ramen för ett projekt som administreras av Länsstyrelsen med samarbetskommuner i flera delar av landet. Flera i kö för tillfället.	Nej Däremot möjlighet att få tillfälligt boende genom kommunkontrakt.
Järfälla	Nej Inte för permanenta boenden.	Nej Det finns ingen kommunal bostadskö och bostadsförmedlingen Järfälla Hus AB har inte förturssystem.
Huddinge	Nej	Ja Genom Huddinge kommuns bostadsbolag Hüge Fastigheter AB.
Nacka	Nej	Nej Finns ingen kommunal bostadskö. Däremot möjlighet att få tillfälligt boende genom socialt kontrakt, dock svårt i praktiken.
Botkyrka	Nej Inget formellt samarbete. Dock har sektionschefen inom boendeenheten i några fall lyckats få till sådant samarbete med Södertälje kommun.	Nej Botkyrkabyggen har inte förtur. Däremot möjlighet att få tillfälligt boende genom socialt kontrakt, kan övergå till förstahandskontrakt.
Salem	Nej	Nej Däremot möjlighet att få tillfälligt boende genom socialt kontrakt.
Tyresö	Ja Ingår i ett nationellt nätverk bestående av ett antal samarbetande kommuner.	Ja Genom Tyresö Bostäders bostadskö.
Österåker	Nej	Nej
Norrtälje	Nej Har vid enskilda fall ändå kontaktat andra kommuner och lyckats pussla för att få fram lägenhet.	Nej Närmast omöjligt att få förtur genom kommunala bostadskön Roslagsbostäder.
Vallentuna	Nej Inget formellt samarbete. Har dock hänt i något fall att socialcheferna i kranskommunerna träffats och kunnat lösa ett byte.	Ja Genom Stockholms Stads Bostadsförmedling går det att få förtur till de lägenheter som förvaltas i Vallentuna kommun. Det är dock svårt.
Vaxholm	Nej	Nej Kommunen har ingen allmännytta och därför finns det inga lägenheter att förmedla.
Upplands Bro	Nej	Nej
Nykvarn	Ja Formellt samarbete med Södertälje kommun, som kan erbjuda en tillfällig jourlägenhet.	Nej Inte inom den kommunala bostadskön Nykvarns Bostäder. Däremot möjlighet till tillfälligt boende genom att teckna ett socialt kontrakt.
Täby	Nej Kommunen har ingen allmännytta eller kommunal bostadskö och därför finns inga lägenheter att tillhandahålla.	Nej
Värmdö	Nej	Ja Genom Värmdö Kommuns Bostadsförmedling.

Kommun	Byteslägenheter	Förtur
Danderyd	Nej Inget formellt samarbete.	Nej Har inte kommunal bostadsförmedling.
Nynäshamn	Nej	Nej Däremot möjlighet att få tillfälligt boende genom socialt kontrakt.
Haninge	Nej	Ja Förtur inom Haninge Bostäders bostadskö, men i praktiken omöjligt att få.
Sigtuna	Ja Genom boendekedja med nordvästkommunerna, alla kommuner avsätter en lägenhet var. Tillfälligt boende.	Ja Genom kommunala bostadsbolaget Sigtunahems bostadskö.
Ekerö	Nej	Ja Dock svårt i praktiken eftersom det saknas hyresrätter.
Solna	Ja Genom boendekedja med nordvästkommunerna, alla kommuner avsätter en lägenhet var. Tillfälligt boende.	Nej Ingen möjlighet till förtur inom bostadskön Signalisten.
Upplands Väsby	Ja Genom boendekedja med nordvästkommunerna, alla kommuner avsätter en lägenhet var. Tillfälligt boende.	Nej Ingen möjlighet till förtur inom kommunala bostadskön Väsbyhem.
Lidingö	Nej	Nej Finns ingen kommunal bostadskö. Däremot möjlighet att få tillfälligt boende genom socialt kontrakt.
Resultat	Av 26 kommuner har 18 svarat nej och 8 svarat ja.	Av 26 kommuner har 17 svarat nej och 9 svarat ja.

*Enligt samtal med Stockholms stads bostadsförmedling samt med några stadsdelsnämnder och deras kvinnojourer. Alla stadsdelsnämnder har dock inte blivit kontaktade.

Analys av resultatet

Byteslägenheter

Det finns framförallt två goda exempel på system med byteslägenheter. Det första är från Södertälje och Tyresö som ingår i ett nationellt samarbetsprojekt med ett flertal andra kommuner i Sverige. Varje kommun har avsatt ett antal lägenheter i syfte att kunna byta en lägenhet mot en annan för att erbjuda kvinnan en lägenhet i ett mindre hotfullt område. Det andra exemplet är från Nordvästkommunerna Sollentuna, Sigstuna, Upplands Väsby, Järfälla, Upplands Bro, Sundbyberg och Solna som har en så kallad boendekedja för misshandlade kvinnor. Det innebär att varje kommun avsätter en lägenhet var. Problemet med detta är dock att det är alltför få lägenheter och att det handlar om tillfälliga boenden. För dessa kommuner skulle det vara bra att utöka antalet lägenheter samt upplåta dem som förstahandskontrakt.

Utöver dessa kommuner är det få andra som har formaliserade samarbeten för byteslägenheter. Vissa kommuner uppger dock att de i enstaka fall ändå kunnat lösa boendet för en kvinna i en annan kommun genom informella kontakter.

De kommuner som inte tillämpar bytessystem uppger som vanligaste orsak att de inte har egna lägenheter i form av allmännytt, och därför inte har några lägenheter att byta bort. Detta skulle dock kunna lösas genom att kommunen hyr en lägenhet från ett privat bostadsbolag, som i sin tur förmedlas vidare till en kvinna i annan kommun och som kan övergå till ett förstahandskontrakt.

Förtur

Endast kommuner som har kommunal bostadsförmedling uppger att deras bostadsförmedling erbjuder så kallad social förtur till olika grupper, bland annat våldsutsatta kvinnor. Några av dessa är Stockholms stad, Huddinge och Sundbybergs kommun. Men det garanterar inte att alla behövande får en lägenhet. På grund av hårda kriterier och litet bestånd av hyresrätter kan kvinnor

bli nekade bostäder fast de egentligen borde kvalificeras till det. För dessa kommuner skulle det vara bra att se över kriterierna för att få förtur samt garantera att det finns tillräckligt många lägenheter avsatta för detta ändamål.

Att det finns en kommunal bostadskö är inte heller någon garanti för att förtur erbjuds. Såväl Sollentunahem som Roslagsbostäder är kommunala bostadsförmedlingar som inte erbjuder förtur.

Flera av de kommuner som anger att de inte har förturssystem anger som orsak att de saknar allmännyttan samt kommunal bostadskö. Lösningen för dessa skulle kunna vara att teckna så kallade sociala kontrakt med privata värdar som är reserverade för våldsutsatta kvinnor. Eller allra helst att en kommunal bostadskö med förturssystem upprättas med de privata bolagens lediga lägenheter.

Sex av de kommunerna som inte har bostadsförmedling med förtur har angivit att de har ett samarbete med ett kommunalt eller privat bostadsbolag för att kunna erbjuda kvinnor just sociala kontrakt. Det innebär att kommunen hyr lägenheter från ett bostadsbolag, som de sedan hyr ut till en behövande kvinna. Det är givetvis bättre än ingenting. Problemet är att det ofta handlar om tillfälliga boenden och att antalet sociala kontrakt är väldigt begränsat. Här skulle lösningen kunna vara att kommunen hyr fler lägenheter av privatvärdarna samt se till att de kan övergå till förstahandskontrakt.

Kontaktuppgifter Vänsterpartiet Storstockholm

Seluah Alsaati, distriktsordförande
076-236 99 87 eller seluah.alsaati@vansterpartiet.se

Kontaktuppgifter gruppledare Vänsterpartiet

Francisco Contreras, Österåker	francisco@contreras.se	070-795 38 42
Mats Einarsson, Botkyrka	mats.einarsson@botkyrka.se	0734-21 87 84
Leif Eriksson, Nykvarn	mamma.pia@tele2.se	08-552 451 19
Elisabeth Hedlund, Tyresö	elisabeth.hedlund@vansterpartiet.se	073-646 27 66
Bert Jagerby, Sundbyberg	bert.jagerby@sundbyberg.se	073-944 75 96
Gunilla Lauthers, Vaxholm	gunilla.lauthers@telia.com	070-756 73 56
Bo Leinerdal, Järfälla	bo.leinerdal@vansterpartiet.se	070-582 24 80
Thomas Magnusson, Solna	thomas.magnusson@solna.se	070-334 23 96
Miriam Irene Malm, Nynäshamn	mirrem@gmail.com	0707-67 45 50
Staffan Norberg, Södertälje	staffan.norberg@sodertalje.se	0708-51 80 77
Pia Ortiz-Venegas, Salem	pia.ortiz.venegas@hotmail.com	073 817 10 55
Petri Perälä, Sigtuna	oldtimern@bredband.net	08-797 96 02
Gina Rosales, Ekerö	gina.rosales-garcia@unionen.se	0733-21 96 61
Mats Skoglund, Värmdö	50skoglund@telia.com	070-274 90 12
Jan Tingvall, Vallentuna		08-512 40 370
Catarina Wahlgren, Norrtälje	balder18@hotmail.com	073-392 09 64
Rolf Wasteson , Nacka	rolf@wasteson.com	070-838 40 56
Kerstin Åkare , Upplands Bro	kerstin.akare@bredband.net	070-822 61 25
Ann-Margarethe Livh, Stockholm	ann-margarethe.livh@stockholm.se	076 122 91 03
Nafi Cilgin, Haninge	nafi.cilgin@haninge.se	0707 29 27 33
Britt Björneke, Huddinge	britt.bjorneke@huddinge.se	070-315 62 20
Barkat Hussain, Sollentuna	barkat@tele2.se	070 379 30 88
Anders Rosén, Upplands Väsby	anders.rosen@skeppsholmsgarden.se	070-485 70 52
Jonas Lundgren*, Lidingö	jonas.lundgren@vansterpartiet.se	073-535 7576
Marianne Ramström*, Täby- Danderyd	m.ramstrm@telia.com	08-655 43 73

* Är inte gruppledare med kontaktpersoner för Vänsterpartiet